

A Móra Kollégium pályázata

A JATE Móra Ferenc Kollégiuma az MTA-SOROS Alapítvány Bizottságtól kapott támogatást keretében PALYAZATOT hirdet egyetemi és főiskolai hallgatók számára.

KELET-KÖZÉP-EUROPA tárgyában várunk tanulmányokat. Minden témakörben külön szakmai zsüri értékeli. Az egyes témakörök legjobb tanulmányai külön jutalomban részesülnek. A közlésre érdemes munkákat tanulmánykötetben kívánjuk megjelentetni. A dolgozatokat két példányban, kettős sortávolsággal gépelve kérjük benyújtani.

Beadási határidő: 1986. május 30. **Értékelés:** június 13. (A pályázatot a kollégium címére, Hoffmann Gizella nevére kérjük eljuttatni. 6726 Szeged, Közép fasor 31-33. T: 13-133.) Pályadíj: 2000 forint.

Pályatételek

I. KÉSO RENESZÁNSZ KÖLTÉSNET KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN

1. A 16-17. századi nemzeti nyelvű költészet modern fordításainak kérdései. Német, lengyel, cseh, horvát stb. szerzők magyar antológiákban.

2. Mikolaj Sep Szarzynski és Rimay János.

3. Szimbólumtanítás. Elvek és módszerek egy kiválasztott 16-17. századi életmű kapcsán.

4. A történeti ének és a nemzeti műköltészet.

5. Humanista hagyományok és az új nemzeti műköltészet a német irodalomban.

6. A „Buch von der Deutsche Poeterey” (1624) poetikaitörténeti helye. Források és minták.

7. Opitz: Zlatná oder Getichte... (Gyulafehérvár 1623) világlejze és retorikai-poetikai elemzése.

II. A MAGYAR SZELLEM ELET ROMÁNIA-BAN 1944 UTÁN

1. Sajtótörténet: A Korunk, Igaz Szó, Utunk, Művelődés, a HÉT című folyóiratok, lapok egy-egy rovatának, egy-egy korszakának értékelése.

2. Valamelyik romániai magyar színház műsorpolitikájának, előadásainak (akár egy jelesebb előadásnak) a vizsgálata.

3. Egy romániai magyar képzőművész munkásságának földolgozása.

4. A romániai magyar tudományosság (elsősorban az irodalomtudomány, esztétika) valamely eredményének vizsgálata.

5. A romániai magyar népművészet valamelyik ágának, gyűjtésének, kiadásának értékelése.

6. A romániai magyar dráma (tematikai és műforma elemzés).

7. Egy romániai magyar napilap irodalmi rovatának értékelő vizsgálata valamely rövidebb szakaszban. Előre (Bukarest), Igazság (Kolozsvár), Megyei Tükör (Sepsiszentgyörgy), Hargita (Csikszere), Brassói Lapok (Brassó).

8. Az ún. „középnezedék” valamely képviselőjének portréja vagy egy jelesebb művük tüzetes elemzése: Sütő András, Kányádi Sándor, Székely János, Szabó Gyula, Panek Zoltán, De-

ák Tamás, Bajor Andor, Fodor Sándor, Huszár Sándor, Beke György, Létay Lajos, Majtényi Erik, Bodor Pál, Szász János, Papp Ferenc, Hornyák József.

9. A Forrás első nemzedéke, összefoglaló írás, portré egy-egy szerzőről vagy jelesebb írásaiak tüzetes vizsgálata:

Szilágyi Domokos, Lászlóffy Aladár, Hervay Gizella, Szilágyi István, Bálint Tibor, Pusztai János, Köntös Szabó Zoltán, Bodor Ádám, Palocsay Zsigmond, Veress Zoltán, Varró Ilona.

10. A Forrás második nemzedékének képviselőiről, egy-egy szerzőről átfogó értékelés: Farkas Árpád, Király László, Csiki László, Kenéz Ferenc, Nagyari Lajos, Kocsis István, Vári Attila, Györffi Kálmán, Gálfalvi György, Sigmund István.

11. A romániai magyar irodalom legfiatalabb nemzedékének bemutatása, átfogó írás vagy egy-egy szerző munkásságának értékelése, egy-egy művük elemzése: Szócs Géza, Egyed Péter, Markó Béla, Balla Zsófia, Abonyi Nagy Mária, Száyai Géza, Bogdán László, Cselényi Béla, Mózes Attila.

III. A VAJDASÁGI MAGYAR IRODALOM

1. A magyarországi szellemi élet recepciója a jugoszláviai magyar folyóiratokban 1950-től napjainkig. (Tetszőlegesen kiválasztott folyóirat illetve korszak.)

2. Az újvidéki HID folyóirat magyar vonatkozásai az ötvenes évektől.

3. Mai jugoszláviai magyar író vagy költő portréja.

4. A couleur locale elmélet szerepe a jugoszláviai magyar irodalomban Triantonól napjainkig. (Szabadon választható személy.)

IV. A SZOVJET IRODALOM A 20-30-as ÉVEKBEN

1. Az orosz „abszurd” irodalma: D. Harmsz és az OBERIU.

2. Zanyatyin prózája és az orosz avantgarde problematikája.

3. B. Paszternák kisprózája.

4. O. Mandelstam költészet a 20-30-as években.

5. Az orosz avantgarde költészet.

V. DÉLSZLÁV-MAGYAR KAPCSOLATTÖRTÉNET

1. A Délvidéki Szemle c. folyóirat története.

a. Szerbhorvát-szlóven vonatkozású szépirodalom.

b. Tanulmányok és recenziók a fentiekhez.

c. A folyóirat helye a magyar Balkán kutatásban.

2. A Magyar-Balkán Társaság története

3. A Nova Posta c. napilap 1942-44 között.

4. Szerb diákok Szegeden a 18-19 században.

5. Szerb színjátszás Szegeden.

6. A Tiszatáj repertórium szerzői földolgozása: a szerb, horvát vonatkozású szépirodalom elemzése.

7. Pávele Agoston magántanári ügye a szegedi egyetemen.

8. Délszláv vonatkozások Radnótinál.

A pályázat kiírói viszszaíratkijáknak és megosztáknak a kategóriánkénti (római számok) 2000 Ft pályadíjat. A pályázat útból kiírásának beadási határideje december 30.

Jancsó Miklós emlékére

Húsz éve, 1966-ban hunyt el Jancsó Miklós, kétszeres Kossuth-díjas akadémikus, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézetének tanszékvezető professzora. Édesapja, id. Jancsó Miklós, kiváló belgyógyász professzor, céltudatosan a tudományos pályára irányította fiát. Ifj. Jancsó Miklós a betegségek elleni harcban új vizsgálati módszerek bevezetésével 1935-ben jelentős megállapításokat dolgozott ki a chemotherapeutikumok hatásmechanizmusának vitás kérdéseiben. E felismerések eredményeként születtek meg a tömeges pusztító trópusi ártalmak (álomkór, kalaazar stb.) leghatásosabb gyógyszerei. 1940-ben lett nyilvános rendes tanára az egyetemnek, hat évre rá az MTA rendes tagjává választották.

A halálát követő évben a SZOTE Jancsó Miklós-emlékérem és -jutalomból alapításáról döntött, melyet azóta minden év áprilisában ünnepélyes keretek között adnak át.

*
Az idei Jancsó-ünnepek keretében, április 22-én az egyetem oktatói koszorút helyeztek el a gyógyszer-tan-

tézetben levő Jancsó Miklós-emléktáblánál, majd az oktatási épületben tudományos előadás hangzott el. Varró Vince egyetemi tanár, az I. számú Belgyógyászati Klinika igazgatója A vérellátás és specifikus szervfunkció kapcsolata a gasztrointesztinumban címmel számolt be kutatási eredményeiről. A professzor — a Jancsó-emlékérem idejé jutalmazottja — végül Minker Emil rektorhelyettesről vette át a kitüntetést.

Tisztelgés Jancsó Miklós emléke előtt (Somogyi Levente felvétele)

Kongresszusra készülõben

A fenti címmel tartott előadást a JATE TTK matematikai-fizika pártalapszervezeti gyűlésén Nagy Imre, a KISZ KB titkára.

A szervezetenek egyszerre kell bizalmi és strukturális válsággal szembenéznie — mondotta Nagy Imre. Tagadhatatlan, hogy csökkent a KISZ befolyása az ifjúság körében, s így jelenlegi formájában nem képes betölteni funkcióját, nem tud a társadalom jelentős alakító tényezőjévé válni.

A KISZ KB mintegy két éve foglalkozik a megújulás kérdéseivel, s szűkebb körű elvi előkészítés után a tervezet, a kongresszust előkészítő anyag az elmúlt hónapokban került a széles nyilvánosság elé.

A KISZ Központi Bizottsága a továbblépés hat fő irányát jelölte ki, melyek közül legfontosabbnak a KISZ politikai jellegének erősítését tartja. Ez szervezeti oldalról abban nyilvánul meg, hogy magasabb követelményeket kell támasztani a tagsággal szemben. Nem tartható például tovább az az állapot, hogy aki semmi más nem tesz, minthogy befizeti a huszonnégy forint tagsági díjat, az már megfelelt az elvárásoknak. Ide kapcsolódik a KISZ KB-nek az a célkitűzése, hogy a szervezet nagyobb súlyt fektessen a párt politikájának érvényesítésére, s határozottabban vegyen részt a környezet alakításában — mindez csak aktív tagsággal képzelhető el.

A KISZ-nek differenciáltabb rétegpolitikát kell folytatnia, hiszen természetes, hogy egy egyetemen mások a célok és a körülmények, mint egy szakmunkásképző intézetben. Attól sem kell tartani, ha a különböző területeken eltérő lesz a szervezőzettség.

Fontos feladat a fiatalítás megvalósítása, mert a jelenlegi KISZ nemcsak korösszetételét, de szemléletmódját tekintve is öregnek mondható, s így működésében jobban hasonlít egy pártra, mint egy ifjúsági tömegszervezetre. A KISZ a harminc körüli fiatal értelmiség fóruma lett, s bár ez objektív okokkal magyarázható, mégis ellentétes a mozgalom eredeti funkcióival és céljaival.

Nagy Imre elmondotta azt is, hogy az érdekvédelem a KISZ-nek nem egy, hanem „a” funkciója, ezt azonban

nem adminisztratív, hanem politikai eszközökkel kell betölteni. A KISZ jelenleg a magyar ifjúság egyetlen tömegszervezete, amelynek kezében van minden jogosítvány — tehát mindenért felelős. Korábban sokszor épp ez a kizárólagosság vezett az erők szétforgácsolódásához és eredménytelenséghez. A KISZ-nek tehát ki kell választania azt a néhány fontosnak ítélt feladatkört, amelyet a siker reményében vállalhat magára, míg más területeket átengedhet, — de továbbra is a KISZ lesz az ifjúság egyetlen politikai szervezete. A várható változás nyomán különösen fontos lesz, hogy a KISZ hatékony együttműködésben álljon a fiatalok más szakmai, kulturális és szabadidős csoportjaival, öntevékeny szerveződésekkel, s a korábbiól jobb, szorosabb kapcsolatokat kell kiépítenie, pl. a Hazafias Népfironttal, a Szakszervezetekkel, az MHSZ-szel stb.; mindazokkal, akikkel egy-egy feladat kapcsán az érdekközösség fennállhat.

A felsőoktatásbeli KISZ-munka aktuális kérdéseiről szólva Nagy Imre hangsúlyozta, hogy e speciális területen az önállóság és a felelősség növelése lehet a cél. Az érdekvédelem területén az egyetemi, főiskolai KISZ lemond a kizárólagos képviselétről — ezt a jövőben a hallgatói jogon választott testület gyakorolja majd. Ennek következtében a vitákban a KISZ-szervezet — így erősödhet politikai funkciója — képviselhet olyan nézetet is, amely nem egyezik a hallgatók többségének véleményével, de természetes, hogy ezt — a perspektivikus érdeket is figyelembe vévő politikizálást — nem állíthatja be úgy, mintha a többség akaratára lenne.

A felsőoktatás KISZ-szervezetei előtt álló legfőbb feladatokként jelölte meg Nagy Imre az oktatáskorszerűsítés, az egészséges életmód és a környezetvédelem ügyének képviselését — s véleménye szerint ez utóbbi terület a legalkalmasabb arra, hogy az ifjúság körében a legfőbb integráló erővé váljon. A felsőoktatásnak fontos belső ügye, hogy a kor követelményeinek megfelelően javítsa és kiszélesítse nemzetközi kapcsolatait.

Egyetemi Tanács

Több diák, kevesebb pénz

Az egyetem életét alighanem döntően meghatározó bejelentéssel kezdődött a JATE folyó tanévi ötödik rendes egyetemi tanácsa: „a csengőt tartalékállományból tényleges állományba helyeztem.” Így a rektor, aki az összerendező csengőszóhoz legelőbb azt fűzte kommentárul, hogy most nem ürfölmutatás következik. Sebaj, mi sem ministrálni jöttünk.

Annál is inkább, mert a tanács munkatervében olyan fontos napirendi pontok voltak, mint a JATE képzési és káder-utánpótlási munkájának eltelt öt évről szóló beszámoló és a következő öt esztendőre érvényes tervezet megvitátása, valamint az Oktatási Törvényt követő általános szabályzatrendszer megalkotásához nyújtott segítség. (Az egyetemi szabályzatok megalkotására ősszel kerül sor.)

Néhány érdekes és tanulságos adat a JATE 1981-1985 közötti időszak káder-utánpótlási és képzési tervének teljesítéséről szóló beszámolóból; a hallgatói létszám ezen időszak alatt 200-al nőtt, az AJTK-n az esti és levelező hallgatók száma — az átmeneti szüneteltetés miatt — 150-nel csökkent, a bölcsészkaron a növekedés szembetűnő: a nappalin 136, az esti és a levelező tagozaton 140 fő, míg a TTK-n csupán negyvennél többen tanulnak. A szervezeti rendszer fontos változást jelentett, hogy az oktatói és kutatói munka integrálására létrehozták a tanszékcsoportokat. Gond, hogy még mindig nem sikerült megszerezni a jegyzetkiadási jogot. Föltűnő, hogy mindhárom karon a ténylegesen alkalmazott oktatói létszám magasabb, mint a minisztérium által engedélyezett. A tudományos tevékenységről: „Tanszékeink jelentős része felismerte, hogy érdemi kutatómunka az egyre nehezebbé váló gazdasági helyzetben pályázatok elnyerése nélkül nem végezhető. 1981-1985 között egyetemünk kutatóhelyei 164 meghívásos munkában vettek részt több mint 114 millió Ft összegű támogatással.” A munkahelyi légkörről, helyzetről így fogalmaz a beszámoló: „A vezetői felkészültséggel, stílussal és az utánpótlás nevelésével egyes tanszégeknél baj van.”

Es még egy, csöppet sem megnyugtató adat: a magas tudomány megroggyant alapú piramishoz hasonlatos, hisz az 50 egyetemi tanárra, 126 docensre, 209 adjunktusra mindössze 77,5 tanársegéd oktató „jut”.

Jövõkép — szkepszissel

A JATE káderutánpótlási és képzési terve 1986-90 közötti időszakra című vitanyagban olvasható, hogy „a közeptávú feladatok egyik súlypontját oktatói alaptevékenységünk hatékony, sokirányú korszerűsítése, több vonatkozásban lényegbevágó megújítása jelenti.” Az oktatói munka feladatai között találhatók az egyetem szakemberképző tevékenységét gyökeresen megváltoztatni szándékozó, szimpatikus terve. Ezek: új tantervek készítése, illetve bevezetése a Marxizmus-Leninizmus Tanszékcsoportban; a TTK-n a jelenlegi tantervek átdolgozása; a szakpárvázlatos variációinak bővítése; a számítástechnikai alapú, illetve alkalmazói képzésben való részvétel biztosítása valamennyi hallgató számára; az AJTK-n jogász-szakfordító, jogász-szociológus, illetve jogász-szociálpolitikus, jogász-közgazdász képzés bevezetése, valamint filozófia C szak indítás jogászhallgatók számára; a BTK-n rugalmasabb szakpárrendszer és nappali pedagógiai szakos képzés beve-

zetése C szakként, a TTK-val együttműködve angol-matematika és orosz-matematika szakos képzés indul, feljut a filozófia C szak is; a TTK-n a képzés nappali tagozaton matematika-kémia szakpárral bővül, bármelyik matematikatanári szakhoz felvehető lesz a számítástechnika C szak, valamint bármely tanári szakhoz a filozófia C szak, programozó közgazdász-matematikusképzés is indul.

Az egyetemi tanács tagjai a káderállomány tartalmi fejlesztéséről szóló fejezet kapcsán nyitottak vitát. Itt olvashatók ugyanis azok az elvárások, amelyek az oktatók, illetve az oktatás munkafeltételeiről szólnak — biztosítékok híján. Mert bármily tekintélyes intézmény is a József Attila Tudományegyetem, a társadalom és a költségvetés megbecsülését önmaga nem vívhatja ki. Ugyanakkor — bár ez a ténacsom nem hangzott el — az iskolateremtő egységiségek elvárható támogatása sem tartozik hazánk közismert gyakorlatába. Meglepi, elsősorban, am teljesen tárgyilagos volt viszont a bölcsészkar három jelenlevő tanszékvezető professzorának — szakterületük kiemelkedő művelőinek — egybehangzó nyilatkozata: szkepszisüknek adott hangot a tervezet biztosítékai hiányolva. Mert már valóban pusztába nyögdecsett szó, hogy „növelnünk kell oktatóink anyagi és erkölcsi megbecsülését, ezen belül a megbecsülés és a végzett munka mennyisége és minősége közti ösztönző összefüggést.” Mert: „az 500-600 forintos tanszékvezetői, az 1100-1500 forintos dékán-helyettesi pótlékok nem utalnak a vezetői munka megbecsülésére.”

A tanács tagjai által leginkább vitatott az adjunktusi kinevezés feltételeinek szigorításáról szóló tervezet volt. Többen kifejtették, hogy az önálló alkotó munka, mint kritérium, nehezen mérhető, ám ezzel együtt valóban az adjunktusi kinevezéseknél lehetett határt szabni az egyetemi szintű oktatásra, kutatásra való alkalmaság és alkalmazhatóság között.

Szabályzók — szabályosan

Az Oktatási Törvény kereteit tartalmazó megöltött egyetemi szabályzatok megalkotásánál arra kellett gondolni, szabályosan, hogy a tényleges döntés nem a tanács kezében van. Így nekünk és olvasóinknak az ősz, helyi fordulóra kell majd több figyelmet szentelnünk, talán éppen olyan kérdésekben, hogy rövidebb lesz-e a vizsgaidőszak vagy sem.

A tanácsban néhány fontos és szakszerű jogász észrevételen kívül magam két hangszóly javaslatot tartottam kiemelendően. Kozma József indítványozta, hogy a jelesre értékelt speciális kollegiumi teljesítmény számításba be a félévi átlagba — kötelező érvénnyel. Katona Péter pedig újfent arra hívta föl a figyelmet, hogy a szabályzat is mondja ki az OD KISZ képviselőjének teljes értékű tagságát az intézményi tanácsokban.

Az egyetemi tanács harmadik napirendi pontjának megfelelően bejelentések hangzottak el. Megtudtuk, hogy április 14-15-én Szegeden tanácskoztak az ország tudományegyetemeinek rektorai. Végül egy örömhír: az egyetem komoly eséllyel pályázik a Délép munkásszállásának megvásárlására — kollégium céljából. De erre — hogy a rektori csengőszóra utaljak — később mondatik ki az ámen.

DLUSZTUS IMRE